

Recenzije.

1) **Angelus Perugini: Concordata vigentia** notis historicis et iuridicis declarata, Romae 1934, Ed. Pontificii Institutu utriusque iuris, pag. 344. Cijena: 25 L it.

To je jedna izvanredno uspjela zbirka konkordata. Donosi sve poslijeratne konkordate, koji su svi (13 na broju) sklopljeni od sadanjega Pape Pija XI. To su: Letonski (latvijski, 1922), Bavorski (1924), Poljski (1927), Modus vivendi s Čehoslovačkom (1927), Sporazumi (accordi) s Portugalijom (za kolonije, 1928/29), Italijanski (1929), Njemački (1933) i Austrijski (1933). Nema još dakako Jugoslavenskog, jer je potpisan kasnije (1935) i nije ratifikovan. U dodatku (Appendix) donosi zbirka još i sve one konkordate i sporazume, koji su sklopljeni prije velikog rata i koji su još i danas na snazi, svega 7: Švicarski sporazumi (s nekim kantonima, 1828, 1845, 1884 (dva) i 1888), sa Haiti (1860), sa Kolumbijom (1887), i s Engleskom (za Maltu, 1890). Time dobivamo od ovoga kurijalnoga autora po prvi puta pouzdanu informaciju o tom, koji se prijeratni konkordati moraju smatrati doknutima u poznatoj izjavi Pape Benedikta XV. od 21. novembra 1921. (alloc. consistor. »In hac renovata laetitia« AAS, 1921, 520).

Pred svakim konkordatom donosi autor u latinskom jeziku nakratko ali iscrpno sve potrebne historijske podatke, te izlaže vjerske prilike u dotičnoj državi i genezu njezinoga konkordata. Tekstove konkordata donosi tačno po originalu, kako su objavljeni u vatikanskom službenom glasilu (Acta Apostolicae Sedis), a pod crtom bilježi uz stanovite dijelove teksta kratak latinski komentar s mnogobrojnim pravničkim i stvarnim kritičkim opaskama. Na kraju su dodana dva registra: index canonum i index systematicus. Ovaj posljednji je vrlo dobro i važno sistematsko kazalo, koje dijeli predmete, o kojima se radi u konkordatima na 28 grupa i označuje članke svih konkordata, koji o odnosnim predmetima rade.

Opazili smo ipak jednu omašku: na str. 144 nota (7) tvrdi autor, da su prije rata sklopljena samo dva konkordata s pravoslavnim državama (»cum natione schismatica«): Ruski (1847) i Srpski (1914). To međutim nije tačno, jer je osim toga sklopljen (1887) i konkordat Crnogorski (Montenegro), koji je autor mogao naći kao i Srpski kod Mercatia (Raccolta, 751).

Bez ove Peruginijeve zbirke nebi smio da bude niko, ko se bavi s konkordatima i konkordatskim pravom. Kako je konkordatsko pravo baš sada u nas u središtu interesa, trebalo bi da mnogi posegnu za ovom vrijednom knjigom.